

Språkprogram för Östra Nylands välfärdsområde

Inledning

Östra Nylands välfärdsområde är tvåspråkigt och det har skyldighet att se till att rättigheterna för den finsk- och svenskspråkiga befolkningen tillgodoses jämlikt i alla ärenden inom alla välfärdsområdets serviceområden. Enligt 5 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård ska social- och hälsovården i tvåspråkiga välfärdsområdets område ordnas på både finska och svenska så att kunderna blir betjänade på det språk de väljer, antingen finska eller svenska.

Bestämmelser om medborgarnas rättigheter att erhålla tjänster på sitt modersmål och om myndigheternas skyldigheter att producera dessa tjänster finns i Finlands grundlag, språklagen, lagen om de språkkunskaper som krävs av offentligt anställda samt i speciallagstiftningen om hälso- och sjukvården, specialistsjukvården och socialväsendet.

Enligt 35 § i språklagen är tvåspråkiga myndigheter skyldiga att främja tillgodoseendet av de språkliga rättigheterna enligt lika grunder och vid behov vidta särskilda åtgärder för att uppnå detta. Myndigheterna ska trygga förverkligandet av likställighetsprincipen i betjäningen av både finsk- och svenskspråkiga klienter. Enligt språklagen har alla rätt att använda sitt modersmål, antingen finska eller svenska, och få betjäning på detta språk hos myndigheterna.

6 § i hälso- och sjukvårdslagen förutsätter att tvåspråkiga samkommuner (välfärdsområden) ska ordna hälso- och sjukvård på finska och svenska. Dessutom förutsätter 4 § i socialvårdslagen att samkommunen (välfärdsområdet) ska vid övervägandet och granskningen av socialvårdens tillvägagångssätt och lösningar beakta klientens språkliga bakgrund. Även i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården föreskrivs det om klientens/patientens språkliga rättigheter. Klienten/patienten ska således betjänas på det nationalspråk som hen väljer.

Möjligheten att använda sitt språk påverkar avsevärt erfarenheten av den service som ges. I servicesituationen är språket inte bara ett verbalt verktyg, utan det har också en tydlig emotionell dimension. Därför har patientens möjlighet att använda sitt språk en stor påverkan på hur vårdens kvalitet upplevs.

Språket och patientens behov av att bli förstörd påverkar klient-, patient- och personsäkerheten. Genomförandet av de språkliga rättigheterna är också en förutsättning för tillgodoseendet av andra rättigheter, såsom patientens självbestämmanderätt och rätt till information.

Enligt 41 § i lagen om välfärdsområden ska strategin i de tvåspråkiga välfärdsområdena ta hänsyn till tillgodoseendet av de språkliga rättigheterna vid ordnandet och produktionen av tjänster. Enligt 95 § i lagen om välfärdsområden ska förvaltningsstadgan dessutom innehålla bestämmelser som behövs för att trygga tillgodoseendet av de språkliga rättigheterna i välfärdsområdets förvaltning på det sätt som anges i språklagen och någon annanstans i lag.

Språkprogrammet

Detta språkprogram stöder Östra Nylands välfärdsområdes värden som är följande: jämlikhet, människoorientering, delaktighet, mod, ansvarsfullhet.

Språkprogrammets syfte är att ge hela personalen strukturerat och systematiskt stöd i syfte att uppnå de språkliga rättigheterna som föreskrivs i lagstiftningen. Tanken är att patientens rätt att få service på sitt modersmål, finska eller svenska, är närvarande parallellt i all verksamhet.

I språkprogrammet avses med uttrycket patientens eget språk landets nationalspråk, finska och svenska, som är likvärdiga. Programmet täcker härmed välfärdsområdets officiella språk.

Språkprogrammet har sammanställts för två huvudsakliga målgrupper; patienterna som får vård och service på sitt eget språk, finska eller svenska, och personalen som ger vård och service på dessa språk.

Välfärdsområdets nationalspråksnämnd utreder, utvärderar och fastställer vilka tjänster den språkliga minoriteten behöver få på sitt eget språk och följer tillgången till och kvaliteten hos dessa tjänster, samt lägger fram åtgärdsförslag för välfärdsområdesstyrelsen om hur de tjänster och servicekedjor som tillhandahålls den språkliga minoriteten ska utvecklas och om kraven på personalens språkkunskaper och utvecklingen av språkkunskaperna.

Administrativa dokument

I 29 § i språklagen bestäms om utarbetandet av organens kallelser till sammanträde, föredragningslistor och protokoll på både finska och svenska. Kallelser till fullmäktiges, välfärdsområdesstyrelsens samt nämndernas sammanträden, föredragningslistor, bilagor och protokoll utfärdas på finska och svenska (förvaltningsstadgans § 107, § 108 och § 146).

Det tvåspråkiga välfärdsområdets förvaltningsstadga och motsvarande regler utfärdas på finska och svenska.

Språkprogrammets verkställande och tjänster

Patienter/klienter

Patienter som talar svenska som modersmål uppmuntras att använda sitt modersmål när de sköter sina ärenden hos oss. Med detta kan man stöda utvecklingen av personalens språkkunskaper. Språkprogrammet betonar att klienten/patienten ska betjänas på hens modersmål, finska eller svenska.

Utgångspunkten för språkprogrammet har varit att trygga tillgodoseendet av klientens/patientens språkliga rättigheter som beskrivs i bland annat språklagen, grundlagen och hälso- och sjukvårdslagen. Betjäningen/behandlingen av alla klienter/patienter är lika viktig oberoende av vilket språk hen använder.

Klienten/patienten bestämmer i varje situation själv vilket språk som ska användas med hen.

Förverkligandet av språkprogrammet följs upp genom enkätundersökningar samt genom att mäta klientnöjdheten/-responsen och social- och patientombudsmannens respons. Nationalspråksnämnden följer upp och övervakar förverkligandet av programmet.

Personal

Personalen måste känna till att Östra Nylands välfärdsområde är en tvåspråkig organisation och veta vad det innebär. Personalen ska ha tillräckliga språkkunskaper med tanke på klient- och patientsäkerheten och deras språkkunskaper ska garantera en hög kvalitet inom vården och tjänsterna också när klienten/patienten väljer svenska som kommunikationsspråk.

Tjänsteinnehavarnas och de anställdas språkkunskaper ska uppfylla separat bekräftade och genom beslut fastställda krav.

Det är viktigt att alla förstår att den vård/service som klienten/patienten får på sitt modersmål (finska/svenska) är en del av kvaliteten på den vård/service som välfärdsområdet tillhandahåller.

Välfärdsområdets styrelse och ledningsgrupp

Ledningen förbinder sig till, övervakar, utvecklar och möjliggör de tvåspråkiga tjänsterna och genomförandet av språkprogrammets mål samt reserverar tillräckliga resurser för att sköta uppgifterna.

Koncerttjänster

Koncerttjänsterna övervakar efterlevnaden av språkprogrammet i välfärdsområdet samt

- övervakar att svenska språket beaktas i personalpolitiska ärenden
- planerar och genomför ett rättvist och gemensamt verksamhets sätt för personer som ansvarar för den svenskspråkiga verksamheten.
- säkerställer att det i rekryteringsannonserna anges språkravet som antingen motsvarar behörighetskravet eller förutsätts av uppgifterna och som är meriterande
- ordnar behövlig utbildning i svenska språket
- rapporterar årligen beloppet för språkbrukstillägget för resultatområdena och deras verksamhets- och serviceområden till välfärdsområdesstyrelsen
- beaktar svenska språket samtidigt i alla kommunikationsfunktioner
- ser till att en svenskspråkig version av webbsidornas och portalernas officiella delar ska finnas
- säkerställer att officiella kungörelser, broschyrer och reklamslag publiceras på båda språken, och de publiceras samtidigt på finska och svenska.

Alla processer och anvisningar planeras med beaktande av tidsplanen för översättning och översättningens korrekthet.

Ekonomi och effektivitet

Det tvåspråkiga välfärdsområdet måste ta hänsyn till att områdets tvåspråkighet innebär att tjänster produceras på båda språken. Upprätthållandet av den lagstadgade tvåspråkigheten ökar välfärdsområdets kostnader, men är en skyldighet som inte kan väljas bort genom att åberopa brist på resurser.

I budgeten ska det reserveras tillräckliga resurser för att trygga servicen i enlighet med språklagen. Tvåspråkigheten är ett krav när man skaffar produkter, tjänster och datasystem med en kontaktyta för patienten (upphandlingsanvisning).

Processer

Personer utnämnda till det interna nätverket för svenskspråkiga funktioner ansvarar för efterlevnaden av språkprogrammet i resultatområdets verksamhet. De ansvariga personerna bildar ett nätverk för att kunna stödja varandra i arbetet med språkprogrammet.

Bilaga 1. Åtgärdsprogram